

MÜZİK ÖĞRETMENİ YETİŞTİREN KURUMLARDA ULUSAL KEMAN EĞİTİMİ MATERYALLERİNİN YERİ VE ÖNEMİ

*Öğr. Gör. Zafer KURTASLAN
Selçuk Ü. Eğt.Fak. GSEB. MEABD*

ÖZET

Gelişen ve değişen dünyamızda, keman eğitimi-öğretiminde öğrenme ortamını etkin kılmak ve 21. yüzyılın bireylerini yetiştirmek için ulusal keman eğitimi materyallerinin yeri ve önemi yadsınamaz bir gerçektir. Türkiye’de Avrupa kaynaklı keman literatürünün yaygın olarak kullanılmasının yanı sıra 1970’li yıllardan itibaren Türk keman ve müzik eğitimcilerinin keman öğretimine yönelik materyal geliştirme çabalarının Türk keman okulunun oluşum ve gelişim sürecine olan katkıları önemlidir.

Bu araştırmada, keman eğitimcilerinin yazmış olduğu metot ve albüm niteliğindeki materyallerin keman eğitimindeki yeri ve önemi öğretim elemanlarının görüşlerine dayandırılarak değerlendirilmiştir.

***Anahtar Kelimeler:** Müzik Eğitimi, Keman Eğitimi, Türk Müzik Kültürü, Ulusal Keman Eğitimi Materyalleri*

GİRİŞ

Türkiye’de Batı müziği tarzında keman eğitiminin temellerinin atıldığı kurum Muzika-i Humayun’dur.¹ Muzika-i Humayun’da yaylı çalgılar orkestrasının ve yaylı sazlar bölümünün açılmasında görev alan ilk sanatçı-eğitimci kadronun Avrupa’dan geldiği bilinmektedir (Gazimihal, 1955: 106).

Muzika-i Humayun’da eğitim gören Macar asıllı Vondra Bey Türk keman okulunun ilk temsilcisi olarak kabul edilmektedir. Abdülhamit tarafından Viyana Konservatuarı’nda eğitim alması için gönderilen Vondra Bey, bu okuldan birincilikle mezun olmuş ve başarısından dolayı kendisine değerli bir keman verilmiştir. Yurda döndükten sonra Muzika-i Humayun Orkestrası’nda Başkemancılık ve keman öğretmenliği yapan Vondra Bey, (Gazimihal, 1955: 106) “Müzik öğretmeni yetiştirme sürecinde keman eğitimini etkilemesi bakımında önemli isimlerin başında gelmektedir. Vondra Bey ilk Türk keman sanatçısı Osman Zeki Üngör’ü yetiştirerek müzik eğitimcisi yetiştirmede keman eğitimi ekolünün temellerini atmıştır” (Tebiş, 2002:13).

Muzika-i Humayun’da keman eğitimine yönelik yapılan çalışmalar Türkiye’de keman eğitiminin oluşum sürecini kapsamaktadır.

Türk keman okulunun gelişim dönemi ise Cumhuriyet’in ilk yıllarında Atatürk’ün önderliğinde başlayan “Musiki Devrimi” sonucunda açılan müzik kurumları ile olmuştur. Cumhuriyet döneminde eğitim alanında önemli reformlar yapılmıştır. Bu doğrultuda gerçekleştirilen eğitsel reformlar 1924’te yürürlüğe giren “Tevhid-i Tedrisat Kanunu” (Öğretimde Birlik) ile başlamıştır” (Say, 2003:513). Bu kanuna göre ülkenin her köşesinde aynı tip eğitim yapılacaktır. Böylece müzikte ustadan çırağa kulak yoluyla geçen öğreti, yerini notaya, kitaba ve bilimsel yöntemlere bırakmıştır. Türkiye Cumhuriyetinin yeni kültür politikaları kapsamında hızla kurumsallaşmaya gidilmiştir. 1917 yılında kurulan ve halka açık

¹ Bkz. Gazimihal, M.R. (1955). *Türk Askeri Muzikaları Tarihi*. İstanbul: Maarif Basımevi.

ilk resmi müzik eğitim kurumu olan Dar'ül Elhan, Cumhuriyet ile birlikte yeniden şekillenerek konservatuvara dönüştürülmüştür. Bu kurum 1926-1986 yılları arasında İstanbul Belediye Konservatuarı, 1985'den itibaren de İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuarı adını almıştır. 1924'te Ankara'da ortaöğretim için müzik öğretmeni yetiştirmek üzere Musiki Muallim Mektebi hizmete girmiştir. 1936 yılında Musiki Muallim Mektebi bünyesinden Ankara Devlet Konservatuarı (HÜ Ankara Devlet Konservatuarı) oluşturulmuş, Musiki Muallim Mektebi de 1937'de Gazi Eğitim Enstitüsü'ne bağlanmıştır. Muzika-i Humayun ise 1924'te İstanbul'dan Ankara'ya getirilerek Riyaset-i Cumhur Musiki Heyeti adını almıştır (Say, 2003:509).

Gerek Cumhuriyet öncesi açılan müzik kurumlarının iyileştirilmesi, gerekse Cumhuriyet döneminde açılan müzik eğitimi kurumlarının çağın gereklerine uygun modern bir yapılanma içinde olması sonucunda keman eğitimi, Cumhuriyet döneminde daha ileri düzeyde uygulanmıştır. Bunun en önemli sebeplerinden biri de İstanbul Belediye Konservatuarı, Musiki Muallim Mektebi ve Ankara Devlet Konservatuarı'nda görev yapmak üzere gelmiş olan nitelikli yabancı keman eğitimcilerinin yanı sıra Avrupa'ya keman eğitimi için gönderilen Türk keman eğitimcilerinin de bu kurumlarda görev alıp öğrenci yetiştirmeleridir.

Tablo 1. Müzik Eğitimi Kurumlarında Görev Yapmış Olan İlk Türk Keman Eğitimcileri

İsim	Görev Yapılan Kurum
Vondra Bey (?-?)	Muzika-i Humayun
Osman Zeki Üngör (1880-1959)	Muzika-i Humayun-Musiki Muallim Mektebi
İzzet Nezih Albayrak (1898-?)	Ankara Devlet Konservatuarı
Ali Sezin (1897-1950)	Dar'ül Elhan-İstanbul Belediye Konservatuarı
Seyfettin Asal (1901-1955)	İstanbul Belediye Konservatuarı
Halil Rifat Onayman (1902-1968)	Musiki Muallim Mektebi- Ankara Devlet Konservatuarı
Enver Kapelman (1903-?)	Musiki Muallim Mektebi
Burhan Duyal (1908-1968)	Musiki Muallim Mektebi
Cezmi Erinç (1910-1992)	Musiki Muallim Mektebi
Ekrem Zeki Ün (1910-1987)	Musiki Muallim Mektebi- İstanbul Belediye Konservatuarı
Orhan Borar (1910-1983)	İstanbul Belediye Konservatuarı
Necdet Remzi Atak (1911-1972)	Musiki Muallim Mektebi

Yurt dışından gelen keman eğitimcileri arasında Karl Berger (1894-1947) ve Lico Amar (1891-1959)'ın Türkiye'de keman eğitimine olan hizmetleri büyüktür.

1920 yılında Saray müzik öğretmenliği için aldığı teklifi kabul ederek İstanbul'a yerleşmiş olan Karl Berger, keman öğretmeni olarak 28 yıl hizmet etmiştir. Sevcik ekolünü Türkiye'ye taşıyan Karl Berger'in yetiştirdiği öğrencileri arasında Necdet Remzi Atak, Bülent Tarcan, Erdoğan Saydam ve Devlet Sanatçısı Ayla Erduran bulunmaktadır (Say, 2005: 203).

Lico Amar ise bir süre İstanbul Belediye Konservatuarı'nda görev yaptıktan sonra 1938 yılında Ankara Devlet Konservatuarı'nda ve Musiki Muallim Mektebi'nde keman öğretmenliği yapmak üzere Ankara'ya davet edilmiştir (Ege,1948: 24). Amar, Türkiye'de

özellikle çağdaş müziği tanıtan konserler vermiştir. 2 Nisan 1948 tarihinde Ankara Devlet Operası'nın açılışında Ulvi Cemal Erkin'in keman konçertosunun ilk seslendirilişini yapan Lico Amar'ın yetiştirdiği öğrenciler arasında Devlet Sanatçısı Suna Kan, Erdoğan Kürkçü, Orhan Kadam, Münir Akman, Gülden Turalı, Oktay Dalaysel, Ömer Can ve Cengiz Özkök ilk akla gelenlerdir (Say, 2005: 61).

Cumhuriyet'in ilk müzik kurumlarında çalışmış olan yabancı keman eğitimcileri arasında Jozef Zirkin, Eva Franke Klein, Bernhard Klein ve Peter Weis, Albert Braun, Gilbert Back, Fischberg, Jules Higny, Winkler, Marcel Debot'un isimlerine rastlanmaktadır.

1.1 Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sürecinde Keman Eğitimi

Türkiye'de müzik öğretmeni yetiştirmeye giden üç tarihi adım: Muzika-i Humanyun, Darülmualimin ve Musiki Muallim Mektebi'dir. 1848 yılında kurulan Darülmualimin Türkiye'de öğretmen yetiştirme amaçlı açılmış olan ilk kurumdur. Öğretim süresi üç yıl olarak belirlenen bu okul kısa süre sonra Darülmualimin-i Rüştü adını almıştır (Türer, 2006). Darülmualimin'in 1924 yılındaki programlarında müzik derslerinde keman çalmak zorunlu tutulmuştur (Tebiş, 2002). Haftalık ders dağılım çizelgesinde yer almayan bu dersin Bakanlık tarafından olanak ve araç buldukça tüm Darülmualimin'lerde yaygınlaştırılması hedeflenmiştir (Saydam, 2003).

1924 yılında Atatürk'ün müziğe ve müzik eğitimine verdiği önem çerçevesinde bizzat kendisinin talimatı ile müzik öğretmeni yetiştirmek amacı ile Musiki Muallim Mektebi kurulmuştur. “Musiki Muallim Mektebinin kuruluşundan hemen sonra 1925 yılındaki talimatnamede “talim edilecek aletler” içinde geçen keman, 1931'deki talimatnamede “her talebe evvel emirde keman öğrenmeye mecburdur” şeklinde bir ifade ile yerini bulmaktadır. 1941'deki programda kemanın ayrıca bir ders adı ile anıldığı gözlenmektedir. 1970'deki program incelendiğinde ise bu çalgının “esas çalgı” ya da “yardımcı çalgı” adıyla okutulduğu anlaşılmaktadır. Bu isimli derslere ilişkin yapılan tanımlardan kemana ilişkin kritik davranışların yeterince belirlenmediği izlenmektedir. 1970 programını, 1978 yılında öğrenim dönemleri ve haftalık krediler de düşünülerek temel kritik davranışların belirlendiği daha ayrıntılı bir program takip etmiştir” (Tebiş, 2002). 1997 yılından itibaren YÖK tarafından bütün Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında uygulanmak üzere Lisans Programı oluşturulmuştur. Bu programda piyano dışında, keman eğitimi dersi diğer çalgılar gibi “Bireysel Çalgı Eğitimi” dersi kapsamında sekiz yarıyıl ve haftada bir saat olmak üzere uygulanmaktadır. 2006-2007 eğitim-öğretim yılında yürürlüğe giren programda ise, keman eğitimi yedi yarıyıl bireysel çalgı eğitimi adı altında haftada bir saat, sekizinci yarıyıldan itibaren bireysel çalgı eğitimi ve öğretimi adı altında yine bir saat olarak uygulanmaktadır.

Gazi Eğitim Enstitüsü Müzik Bölümü'nün öğrenci kaynağını müzik derslerinin önem verildiği Köy Enstitüleri, Müzik Seminerleri ve Öğretmen Okulları oluşturmaktaydı. Bu okullardan Müzik Bölümü'ne gelen öğrencilerin belli düzeyde çalgı eğitimi almaları, okulun yatılı olması ve seçkin eğitimcilerle çalışma olanağı bulmalarından dolayı eğitim düzeyi yüksekti. Günümüzde o dönemde eğitim görmüş birçok sanatçı ve eğitimcinin yapmış oldukları çalışmalardan ve yetiştirmiş oldukları öğrencilerinden eğitimin niteliği anlaşılmaktadır. Yine o dönemde yetişmiş birçok müzik eğitimcisi yurt dışında eğitimlerini sürdürmüş, yurda döndükten sonra da Devlet orkestralarında ve müzik eğitimi kurumlarında görev yapmıştır. Gazi Eğitim Enstitüsü Müzik Bölümü kökenli olup yurt dışına keman eğitimi için gönderilenler arasında Ulvi Yücelen, Ömer Can, Edip Günay, Ali Uçan, H. Hüseyin Akbulut, Feridun Büyükaksoy, Cemalettin Göbelez ve Turhan Çimen bulunmaktadır. Bu isimler arasında Ulvi Yücelen Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası'nın, Ömer Can da Ankara Devlet Opera ve Balesi Orkestrası'nın başkemancılığını yapmıştır. Ayrıca Ulvi Yücelen ve Ömer Can Gazi Eğitim Enstitüsü Müzik Bölümü'nden sonra Köln Devlet Yüksek

Müzik Akademisi'ni bitirerek diploma almaya hak kazanan ilk sanatçı-eğitimciler arasındadır. (Say: 528-531).

Keman eğitimi Türkiye'de amatör ve profesyonel müzik eğitimi kapsamında yapılmaktadır. Amatör müzik eğitimi kapsamında yürütülen keman eğitimi, daha çok hobi amaçlı olarak özel dersler ile yapılmaktadır. Mesleki (profesyonel) müzik eğitimi kapsamındaki keman eğitimi ise mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda yürütülmektedir. Türkiye'de keman eğitiminin yapıldığı mesleki müzik kurumları: Konservatuvarlar (ilk, orta ve yüksek öğrenim bölümleri ile), Eğitim Fakültelerine bağlı GSEB Müzik Öğretmenliği ABD, GSF Müzik Bölümleri ve AGSL'dir. Söz konusu okullardaki hedeflenen keman eğitiminin amaçları farklıdır. Konservatuvarlardaki keman eğitiminde amaç keman sanatçısı yetiştirmektir. Diğer okullarda ise keman eğitiminin amacı, süresinin 4 yıl olmasından dolayı müzik öğretmene ya da müzik eğitimine nitelik kazandırmaktır. Müzik öğretmeni yetiştirme sürecinde bireysel çalgı adı altında yapılan keman eğitiminin en önemli amacı "ilk ve ortaöğretim kurumlarında müzik öğretmeni adaylarına 8 dönemlik eğitim süreci içinde, kemana gerek müzik dersinin gerçekleştirilmesinde gerekse zevk eğitimi uygulamasında gerçekleştirecek düzeyde veya bu düzeyin üzerinde; keman çalmada temel teknik ve becerileri kazandırarak, kemana sınıfta öğretmen çalgısı olarak kullanma alışkanlığını ve zorunluluğunu gerçekleştirmektir" (Delikara, 2002: 11).

Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlardaki öğrenci kaynaklarını müzik eğitiminin çok az verildiği orta öğretim ya da AGSL mezunları oluşturmaktadır. AGSL'nin yaygınlaşması ile orta öğretimden gelen öğrenci sayısı gittikçe azalmaktadır. Bu bağlamda MEABD'nde keman eğitimi alanların büyük bir kısmını AGSL'nde kemana başlamış öğrencilerin oluşturduğu görülmekte olup AGSL müzik öğretmeni yetiştiren kurumlardaki keman eğitimi dersi için önemli bir kaynak oluşturmaktadır. MEABD'na kaynak olması sebebiyle AGSL'nde yapılmakta olan çalgı eğitimi ve öğretiminin niteliği çok önem taşımaktadır. Bu okullarda yaşanabilen sorunları, müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda yapılmakta olan çalgı eğitimi sorunlarıyla birlikte düşünmek gerekmektedir (Çilden, 2006:543).

Türkiye'de keman eğitiminin ilk yıllarında keman eğitimcilerinin ve kullanılan kaynakların büyük ölçüde yurt dışından sağlandığı söylenebilir. Günümüzde ise keman eğitimi için materyal sorunu keman eğitimcilerimiz tarafından yazılmış olan metot, albüm vb. çalışmalarla daha da aza indirgenmiştir. Özellikle üniversitelerdeki akademik çalışmaların artması ile birlikte keman eğitimine yönelik yapılan çalışmaların okullaşma sürecine olan katkısı önemlidir. Çağdaş Türk keman eğitiminde materyal geliştirmede Uçan (1980)'a göre temel ilkeler aşağıdaki gibidir:

1. İnsanın doğasına uygunluk
2. Kemanın yapısına uygunluk
3. İnsanın doğası ile kemanın yapısı arasında uyumluluk
4. Türk müziğine dayalılık / Türk müziğinden kaynaklanırlık
5. Evrensel müziğe açık oluşluk / Evrensel müzikle etkileşirlik
6. Ulusal gerçeklere uygunluk / Evrensel ölçülere uyarlık
7. Türkiye'nin somut ve çağdaş koşullarıyla tutarlılık
8. Çağdaş eğitim ilkelerine uygunluk
9. Bütünlük, işlerlik ve geçerlilik

Araştırmanın Amacı

Türkiye’de müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda keman ve müzik eğitimcilerinin yazmış olduğu metot, albüm vb. çalışmaların keman eğitimindeki yerinin ve öneminin öğretim elemanlarının görüşlerine göre incelemektir.

Bu çalışmada aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır:

1. Türk keman eğitimcileri tarafından hazırlanmış metot, albüm gibi çalışmalar nelerdir?
2. Keman eğitimcilerinin, Türk keman eğitimcileri tarafından hazırlanmış metot, albüm vb. çalışmalardan en çok tercih ettiği beş kaynak nedir?
3. Keman eğitimcileri tarafından daha fazla tercih edilen beş kitabın içeriği nasıl oluşturulmuştur?
4. Türk müzik kültürüne dayalı olarak hazırlanmış metot, albüm gibi çalışmaların keman eğitimine katkıları nelerdir? Bu kaynaklar hangi amaçlara göre kullanılmaktadır?

METOT

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada betimsel ve nitel araştırma modeli kullanılmıştır. Betimsel analiz yaklaşımı, verilerin araştırma sorularının ortaya koyduğu temalara göre oluşturulmasına ve görüşmede kullanılan sorular dikkate alınarak sunulmasına olanak verir (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Araştırmanın asıl tabanını nitel araştırma modeli oluşturmaktadır. Nitel araştırma tekniklerinin doğal ortama duyarlılık sağlaması, araştırmacının katılımcı rolü olması, bütüncül bir yaklaşıma sahip olması, algıların ortaya konmasını sağlaması, araştırma deseninde esnekliği olması ve tümevarımcı bir analize sahip olması önemli özellikleridir (Yıldırım ve Şimşek, 2006) Özellikle nitel teknik anlamları, tecrübeleri ve tanımlamaları vurgular. Geniş datalar, tamamen insanların tanımladığı ve gözlemlediği sözlerden ibaret olacaktır (Coolican, 1992).

Ayrıca çalışmada Türk keman eğitimcilerinin yazmış olduğu metot, albüm gibi çalışmaların keman eğitimcileri tarafından kullanılma oranlarının tespit edilmesine yönelik EF MEABD’nda görev yapan 23 öğretim elemanına iki kapalı uçlu soru sorularak genel tarama yapılmıştır (2. soru).

Çalışma Gurubu

Bu çalışmada amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Amaçlı örnekleme yöntemi tam anlamıyla nitel araştırma süreci içinde ortaya çıkmıştır. Amaçlı örnekleme, zengin bilgiye sahip olduğu düşünülen durumların derinlemesine çalışılmasına olanak vermektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2006: 69). Bu örneklemede seçim için önemli olduğu düşünülen ölçütler belirlenir. Bu ölçütlere göre seçilen örneklemin, araştırma evrenini bütün nitelikleri ile temsil edebildiği düşünülür (Tavşancıl ve Aslan, 2001: 56).

Amaçlı örnekleme yöntemi ile olasılık temelli örnekleme yöntemi arasındaki fark; olasılık temelli örnekleme temsiliyeti sağlama yoluyla evrene geçerli genellemeler yapma konusunda önemli yararlar sağlarken, amaçlı örnekleme zengin bilgiye sahip olduğu düşünülen durumların derinlemesine çalışılmasına olanak vermektedir. Bu anlamda, amaçlı örnekleme yöntemi pek çok durumda, olgu ve olayların keşfedilmesinde ve açıklanmasında yararlı olur (Yıldırım ve Şimşek, 2006: 107).

Bu bağlamda, araştırma için görüşme yapılan çalışma grubunu Türkiye’de Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlarda görev yapan veya yapmış olan araştırma konusuna katkı sağlayacağı düşünülen keman eğitimcileri oluşturmuştur.

2.3. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Tekniği

Araştırmada verilerin toplanmasında veri toplama yöntemi olarak yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmış ve ilgili literatür taranmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinde araştırmacı görüşme sorularını önceden hazırlar; ancak görüşme sırasında araştırılan kişilere kısmi esneklik sağlayarak oluşturulan soruların yeniden düzenlenmesine, tartışılmasına izin verir. Bu tür görüşmede, araştırılan kişilerin de araştırma üzerinde kontrolleri söz konusudur (Ekiz, 2003: 62). Görüşme formunun geçerliğini sağlamak için araştırma konusu hakkında çalışmaları olan uzman görüşleri doğrultusunda yarı yapılandırılmış görüşme formu oluşturulmuştur. Daha sonra pilot uygulamalar yapılmış ve alınan tüm bu sonuçlara göre düzeltmelerle görüşme formları uygulamaya hazır hale getirilmiştir. Görüşmecilerden doğrudan alıntılara yer vermek ve bunlardan yola çıkarak sonuçları açıklamak geçerlik için önemli olmaktadır. Bunun için araştırmadan elde edilen verilerden bazıları olduğu gibi verilerle inandırıcılık sağlanmaya çalışılmıştır (Wolcott, 1990).

2.4 Verileri Toplanması

Araştırma için gerekli olan veriler, ilgili kaynakların taranması, görüşme sorularına verilecek cevapların alınmasıyla elde edilmiştir. Görüşmelere katılmada gönüllülük esası dikkate alınmıştır. Görüşmeler için bir açıklama hazırlanmış, açıklamada araştırmanın amacı ve çalışmanın nasıl gerçekleştirileceği açık bir şekilde belirtilmiştir. Ayrıca görüşmelerde katılımcıların kimliklerinin de saklı kalacağı vurgulanmıştır. Görüşmeler 15 dk. ile 20 dk. arasında gerçekleşmiş olup veriler araştırmacı tarafından kayıt cihazı ile kayıt edilmiştir.

2.5 Verilerin Analizi ve Yorumu

Amaçlı örnekleme yöntemi ile belirlenmiş örneklem grubu ile araştırmacı tarafından yapılan görüşmeler kayıt cihazı ile kaydedildikten sonra deşifre edilip yazılı metin haline dönüştürülmüştür. Toplanan veriler, içerik analizi tekniği ile analiz edilmiştir. İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirlerine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirerek, anlaşılır biçimde organize etmek ve yorumlamaktır. Bu amaçla toplanan verilerin önce kavramsallaştırılması, daha sonra da ortaya çıkan kavramlara göre mantıklı bir biçimde düzenlenmesi ve buna göre veriyi açıklayan temalar saptanmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2006).

Her görüşme birden başlayarak numaralandırılmıştır. Veriler okunurken anlatılmak istenen düşüncenin tespit edilmesi amacıyla kelime, cümle ve paragraflar kodlanmıştır (Brott ve Myers, 2002). Kodlama araştırmanın amacı ve görüşme soruları çerçevesinde yapılmıştır.

BULGULAR

Araştırma GÜGEF MEABD'dan 4 öğretim üyesi, UÜEF MEAB'dan 1 öğretim üyesi, BÜEF MEABD'dan 1 öğretim üyesi, AİBÜEF MEABD'dan 2 öğretim üyesi, YYÜ MEABD'dan 1 öğretim üyesi, CÜEF MEABD'dan 1 öğretim üyesi olmak üzere 10 öğretim üyesi (A1, A2, A3, A4, A5, A6, A7, A8, A9, A10) ile gerçekleşmiştir. Öğretim üyelerinin 4'ü Profesör, 4'ü Doçent, 2'si de Yrd. Doç.'tir.

1. Türk müzik eğitimcileri tarafından hazırlanmış metot, albüm gibi çalışmalar nelerdir?

Tablo.2 Türk Keman ve Müzik Eğitimcileri Tarafından Hazırlanmış Metot, Albüm vb. Çalışmalar

Yazar Adı	Eser Adı	Yayımlanma Tarihi
Tahsin İNCİRCİ	İki Keman İçin 23 Türkü	1971
Saip EGÜZ	Türkü ve Oyun Havalarımızdan Bir Demet	1975
Edip GÜNAY-Ali UÇAN	Mektupla Yükseköğretim Eğitim Enstitüleri Müzik Bölümü 8 Defter, 2-3 Sınıflar için Ders Kitabı	1975-1978
Edip Günay-Ali UÇAN	Çevreden Evrene Keman Eğitimi	1980
Ömer CAN	Keman Eğitimi 1-2-3 ,Düetler Albümü 4, Konçertolardan Seçmeler 5, Günlük Çalışmalar 6	1980-2009
Şeyda ÇİLDEN-Yılmaz ŞENDURUR	Keman İçin Piyano Eşlikli Albümü	1995
Uğur TÜRKMEN	İki Keman ve Çello İçin Türküler, Birlikte Çalma ve Söyleme İçin Dağarcık	1996
Zeki ÇUBUK -Uğur TÜRKMEN	Yaylılar İçin Düzenlenmiş Ezgiler	1996
Hazar ALAPINAR	Mini Diyaloglar	1998
Ali UÇAN	Keman Eğitimi İçin Özgün Parçalar	2001
Tuğrul GÖĞÜŞ	Keman Metodu 3 Cilt	2003
Uğur TÜRKMEN	Birlikte Çalma ve Söyleme İçin Dağarcık	2003
Ali UÇAN	A.G.S.L İçin Keman Ders kitabı, 4 Cilt	2004
Hazar ALAPINAR	Keman İçin Pozisyon Çalışmaları ve Etütler	2005
Mehlika DÜNDAR	Keman Öğretiminde Başlangıç İçin Piyano Eşlikli Eserler	2005
Mehlika DÜNDAR	İki Keman İçin Piyano Eşlikli Eserler	2005
Mehmet AKPINAR	Keman Eğitimi İçin Makamsal Ezgiler Albümü	2005
Burhan HÜSEYİN	Türk ve Batı Müziği Ezgileri İle Yeni Keman Metodu-1	2007
Burhan HÜSEYİN	Türkü Demeti	2007
Sibel ÇOBAN	Keman İçin 6 Kolay Konçerto	2008
Hakan ÇUHADAR	Genç Kemancılar İçin Konser Parçaları	2008
Şinasi ÇİLDEN	İki Keman İçin Anadolu Türküleri	2008
Mehmet EFE	Keman ve Piyano İçin Türk Ezgileri	2009

2. Öğretim Elemanlarının, Türk Keman Eğitimcilerinin Hazırlamış Olduğu Metot, Abüm vb. Çalışmalardan En Çok Tercih Ettiği Beş Kaynak Nedir?

Tablo 3. Öğretim Elemanlarının, Türk Keman Eğitimcilerinin Hazırlamış Olduğu Metot, Abüm vb. Çalışmalardan En Çok Tercih Ettiği Beş Kaynak

Derece	Yazar Adı	En Çok Kullanılan Kitap Adı	Kişi sayısı
1	Ö. CAN	Keman Eğitimi (3 Cilt), Düetler Albümü, Konçertolardan Seçmeler	20
2	A. UÇAN	Keman İçin Özgün Parçalar-AGSL İçin Ders Kitabı (4 Cilt)	18
3	E. GÜNAY/A. UÇAN	Çevreden Evrene Keman Eğitimi	18
4	Ş.ÇİLDEN/Y. ŞENDURUR	Keman İçin Piyano Eşlikli Albüm	14
5	B. HÜSEYİN	Türk ve Batı Ezgileriyle Yeni Keman Metodu-Türkü Demeti	11

Tablo 3’de görüldüğü gibi öğretim elemanları tarafından keman eğitiminde en çok tercih edilen kaynakların başında Ö. Can’ın, E. Günay ve A. Uçan’ın birlikte hazırladığı ve A. Uçan’ın hazırladığı kitaplar gelmektedir.

Tablo 2’de verilen listeden S. Egüz’ün kitabının uzun süredir hem basımının yapılmaması hem de kitaba keman eğitimcilerinin büyük bir kısmının sahip olmaması sebebiyle, M. Efe’nin kitabının 2009 yılında yayımlanıp keman eğitimcilerinin değerlendirilmesine yeni sunulması sebebiyle en çok kullanıma derecelendirilmesine alınmamıştır.

Keman Eğitimcileri Tarafından En Çok Tercih Edilen Beş Kitabın İçerik Analizi

Sanatçı-eğitimci Ömer Can’ın hazırlamış olduğu kitaplardan ilk beşinde evrensel keman literatüründen seçilmiş başlangıç düzeyinden ileri düzeye kadar etütler, düetler ve konçertolar bulunmaktadır. Keman Eğitimi 1-2-3’te temel keman tekniklerini içeren etütler basitten karmaşığa doğru sıralanmıştır. Başlangıç metodu olan Keman Eğitimi 1’de özellikle Can’ın yazdığı etütlerde Türk müziğindeki gibi yanaşık seslerden oluşan melodilere yer verilmiştir. Düetler Albümü’nde 1., 2., ve 3., pozisyonu içeren düetler bulunmaktadır. Keman eğitimini başlangıcından itibaren öğrencinin öğretmenleriyle ya da arkadaşıyla birlikte çalması hem keman eğitimini zevkli kılacak hem de öğrencinin kendine olan güvenini artıracaktır. Konçertolardan Seçmeler isimli albümde en çok çaldırılan eğitsel amaçlı öğrenci konçertolarından 13 tanesinin birinci bölümleri piyano eşlikleri ile birlikte yer almıştır. Günlük Çalışmalar isimli 6. kitap da ise her düzeyde öğrencinin yararlanabileceği parmak, yay ve gam çalışmalarına yer verilmiştir. Ö. Can’ın hazırladığı kitaplarda en çok dikkat çeken özellik, başlangıç düzeyinden ileri düzeye kadar klasik keman eğitimi ilkeleri doğrultusunda etütlerin ve eserlerin kendi sanatçı-eğitimci anlayışı doğrultusunda öğrenciye uygun şekilde duatelandirmesidir. Bir eser veya etütte kemanın teknik ve müzikal unsurları içinde öğrencinin ihtiyacına göre uygun duate yazmak keman eğitimcisinin niteliğini gösterir. Günümüzde Kruetzer’in, Rode’un, Fiorillo’nun, Dont’un, Paganini’nin vd. kapisleri veya eserleri birçok ünlü kemancı tarafından revizyonu yapılarak yayımlanmaktadır.

Ömer Can’ın kemancılık geçmişine bakıldığında Gazi Eğitim Enstitüsü’nü bitirdikten sonra DAAD bursu ile Almanya’da A. Gertler, W. Marschner ve I. Ozim gibi Avrupa’nın ünlü hocaları ile çalışmış ve Köln Devlet Müzik Akademisi’nin “Meisterklasse” bölümünden “Künstlerische Reife” diplomasını alarak mezun olmuştur. Türkiye’ye döndükten sonra Gazi Eğitim Enstitüsü Müzik Bölümü’nde bir süre keman öğretmenliği yapmış daha sonra Ankara Devlet Opera ve Balesi Orkestrası’nda başkemancılık ve birinci keman üyeliği yapmıştır. Keman eğitimine yönelik yaptığı çalışmalar ile Türk keman okulunun önemli temsilcilerinden olmuştur.

Edip Günay ve Ali Uçan’ın 1975 yılında MEB Mektupla Yüksek Öğretim Eğitim Enstitüleri Müzik Bölümü ve 1976-1977 yılları arasında MEB Yaykur Açıköğretim Dairesi Eğitim Enstitüleri Müzik Bölümü için hazırladıkları ders kitaplarında hem evrensel keman literatüründen hem de geleneksel Türk müziklerinden faydalanılmıştır. Bu kitapların daha sonraki yıllarda basımı yapılmadığından günümüzde yaygın olarak kullanılmamaktadır. Edip Günay ve Ali Uçan’ın Çevreden Evrene Keman Eğitimi (1980) isimli başlangıç düzeyindeki kitabı ağırlıklı olarak geleneksel Türk müziği melodilerine dayandırılmıştır. Kitabın isminden de anlaşıldığı gibi ulusallıktan evrenselliğe ilkesi kitabın oluşturulma amacıdır. Ali Uçan’ın Keman Eğitimi İçin Özgün Parçalar (2001) isimli kitabı kendi yazdığı etüt ve parçalar da dahil olmak üzere tamamen geleneksel Türk müziği melodilerinin modern keman tekniği için uyarlanması ile oluşmuştur. “Çalışma, çalma, dinlenme, dinletmeye yönelik çok anlamlı ve işlevli 130 adet parçadan oluşturulan kitap üç ana bölüme ayrılmaktadır. Birinci bölümde birinci konuma, ikinci bölümde ikinciden-yedinci konuma, üçüncü bölümde ise çeşitli yay tekniklerine ilişkin parçalara yer verilmiştir (Delikara, 2002: 26). Edip Günay ve Ali Uçan’ın 1975 ve 1978 yılları arasında hazırladıkları kitaplarındaki amaca paralel olarak, Ali Uçan’ın AGSL için hazırlamış olduğu 4 ciltlik kitaplarda da hem ulusal hem de evrensel keman

literatürüne ait yapıtlar bulunmakta olup, ayrıca Türk müziğinin makamsal yapısı içinde çalışmalıklara ve eserlere yer verilmiştir. Fakat bu kitaplar MEB yayını olduğu için piyasada bulunmamaktadır. A. Uçan ve E. Günay'ın Türk müzik kültürüne uygun ve Türkiye'nin gerçekleri göz önüne alınarak hazırladıkları kitaplar bu alandaki önemli bir boşluğu doldurmaktadır.

Ali Uçan ve Edip Günay Gazi Eğitim Enstitüsü Müzik Bölümü kökenli keman eğitimcileri olup, Almanya'da keman eğitimi almıştır. Türkiye'de müzik eğitiminin bilimsel bir çerçeveye oturtulmasında önemli akademik hizmetlerde bulunmuşlardır.

Şeyda Çilden ve Yılmaz Şendurur tarafından derlenmiş olan albüm, başlangıç ve orta düzeyi kapsayan evrensel keman literatüründen ve Türk müzik eğitimcileri tarafından yazılmış eserlerden oluşmaktadır. Bu düzeyde piyano eşlikli eserlerin zor bulunması sebebiyle dağarcık oluşturmada ve keman eğitiminin başlangıcından itibaren eşlikli çalabilme alışkanlığının kazanılması açısından bu kitap önemli bir boşluğu doldurmaktadır.

Şeyda Çilden ve Yılmaz Şendurur da Gazi Eğitim Enstitüsü Müzik Bölümü kökenli eğitimciler olup keman eğitimi alanında önemli hizmetleri bulunmaktadır.

Gazi Eğitim Enstitüsü Müzik Bölümü kökenli müzik eğitimcisi Burhan Hüseyin tarafından hazırlanan başlangıç düzeyindeki metot, Günay ve Uçan tarafından hazırlanmış olan Çevreden Evrene Keman eğitimi isimli kitabın yöntemine paralel olarak hazırlanmıştır. Kitabın büyük bir kısmını Türk Halk Müziği melodileri oluşturmuştur.

Burhan Hüseyin'in bir diğer kitabı da keman ve piyano için hazırlanmış Türkü Demeti albümüdür. Başlangıç ve orta düzeye uygun olarak hazırlanmış bu kitapta tanınmış yirmi Türküye yer verilmiştir. Türküler piyano eşlikli ve keman tekniklerine uygun olarak düzenlendiği için öğrenciler zevkle çalışabilir ve dinletilerde seslendirebilir.

Yukarıda analizi yapılan kaynaklar içerik bakımından iki açıdan incelenilebilir:

1. Öğrencinin kemancılık tekniğini oluşturmak ve geliştirmek için metotlar.
2. Öğrencinin müzikal düzeyini yükseltmek ve dinletmeye yönelik oda müziği albümleri.

Bu iki amaç doğrultusunda hazırlanmış kaynakların dayandığı 3 farklı nokta vardır:

1. Sadece evrensel keman literatüründen faydalanarak hazırlanan derleme kaynaklar.
2. Sadece geleneksel Türk müziklerinden yararlanılarak-esinlenerek hazırlanan kaynaklar.
3. Hem evrensel keman literatüründen hem de geleneksel Türk müziklerinden faydalanarak hazırlanmış kaynaklar.

4. Keman Eğitimcilerinin, Türk Müzik Kültürüne Dayalı Olarak Hazırlanmış Metot, Albüm vb. Çalışmaların Keman Eğitime Katkılarına İlişkin Görüşleri

Çalgı eğitiminde en zor dönemin başlangıç dönemi olduğu söylenebilir. “Müziğe yeni başlayan öğrenci, çalgıyla ilk karşılaşmasının uyandıracığı yadırgama ve güçlükler karşısında belki de cesaretini yitirecektir. Müziğin karmaşık kuralları, can sıkıcı alıştırmaları onu usandırabilir” (Fenmen, 1991: 26). Çağdaş keman eğitimi, çağdaş eğitimin en önemli ilkelerinden “somuttan soyuta, yalından karmaşığa, kolaydan zora, bilinenden bilinmeyene, yakından uzağa, çevreden evrene” (Uçan, 1980: 10) temelli anlayışa dayanmalıdır. *Özellikle başlangıç aşamasında öğrenci, sağ elde doğal ses üretme alışkanlığını edinmeye başladıktan*

itibaren iki ya da üç sesi içeren bir tekerleme ya da türkü öğretilmelidir (A1, A4, A5, A6). Bu, öğrencinin kendine olan güvenini artıracak ve motive olmasını sağlayacaktır (A10, A3, A7). Fidan (1995)'a göre motivasyon “belli durumlarda, belli amaçlara ulaşmak ve gerekli davranışların yapılabilmesi için organizmayı harekete geçiren, enerji veren, duyuşsal bir yükselime (coşku- istek) neden olan ve davranışları yönlendiren bir itici güçtür” (Akt: Şendurur, 2001: 165). A1 öğretim elemanı keman eğitiminin başlangıcında Türk müzik kültürüne dayalı melodilerden faydalanılması gerektiğini şu sözlerle ifade etmiştir:

“Ben kemana yeni başlayan bir öğrencime temel yay çekme becerisini kazandıktan sonra hemen la telinde la, si ve do diyez seslerinden oluşan “yağ satarım, fiş fiş kayıkçı” gibi tekerlemeleri öğretiyorum. Kemana adapte olma sürecinin henüz başında olan öğrenci bildiği bir melodiyi çalınca bu öğrenciyi motive ediyor ve çevresindekilere sunarak çevreyle müzik yollu bir iletişime geçiyor, kendine olan güveni ve beğenilme duygusu artıyor”.

“Keman, insanın duygu ve düşüncelerini etkili bir biçimde yansıtan, dağarcığı zengin, müziksel anlatım gücü yüksek bir enstrümandır. Bu anlatım gücünü en iyi şekilde ortaya çıkarabilmek için çok iyi bir keman tekniğine sahip olmak gerekir; böylesine çetin bir amaca ulaşmak ise, ancak azimle, sabırla, büyük bir disiplin içinde çalışarak” (Can, 2009: 1) gerçekleşebilir. Teknik çalışmalar birçok öğrenci için sıkıcıdır. Özellikle başlangıç aşamasında teknik gelişimin sağlanmasına yönelik geleneksel Türk müziklerini içeren etütler keman öğrenimini zevkli kılmakta ve hızlandırmaktadır (A3, A6, A7). Türk müzik kültürü ürünü olan melodilerle yapılan teknik çalışmalar öğrencilerin daha uzun süreli çalışmalarını sağlamakta ve teknik çalışmalar daha çok pekiştirici olmaktadır (A1). A2 öğretim elemanı teknik çalışmalarda geleneksel Türk müziği ürünlerinden faydalanılmasının yararına ilişkin düşüncesini aşağıdaki somut örnekle ifade etmiştir:

“Özellikle başlangıç aşamasında keman öğrenimini zevkli kılmak için Batı kökenli etütlerin yanı sıra GTM'den de faydalanıyorum. Örneğin detaşe tekniğini öğretirken Wohlfahrt'ın detaşe etüdüünü de Bilmem Şu Feleğin Türküsinü de çaldırtyorum”.

A4 öğretim elemanı keman eğitiminde GTM'den faydalanma konusunda diğer görüşmecilerden farklı olarak düşüncelerini şu şekilde ifade etmiştir:

“Özellikle sınırlı yeteneği olan öğrencilerimde GTM'nden faydalanılmış metotları özellikle kullanıyorum. Çünkü bu tip öğrencilerin kendi yakın çevresinden olan müzikleri algılaması daha kolay oluyor ve kemanla ilişkisi artıyor”.

Kemanın perdesiz çalgı olmasından dolayı başlıca zorluklarından bir tanesi de seslerin temizliğidir. Entonasyon, başlangıçtan itibaren üzerinde durulması gereken önemli bir konudur. Entonasyon sorunları birçok nedene bağlı olabilir. Örneğin; [...] öğrencinin çalgısını doğru bir şekilde tutmaması, sol el pozisyonunun doğru olmaması, parmakları ile tuşede doğru yere basmaması, iyi bir işitme duyarlılığına sahip olmayıp çalınacak notaların öncelikle beyinde canlandırılmamasıdır (Çilden, 2001 :1). Entonasyon sorunun çözülmesinde çağdaş Türk keman müziği eserlerine yer vermek bu sorunun çözülmesini kolaylaştırmaktadır (A1, A5, A10). Örneğin dört bemollü si hüseyini dizisine aktarılmış Yüksek Yüksek Tepelere Türküsi dört bemollü tonaliteleri çalmayı kolaylaştırmaktadır (A1). A5 öğretim elemanı entonasyon sorunu yaşayan bir öğrencisi ile ilgili tecrübesini anlatmıştır :

“Vasat yetenekte bir öğrencime H. Sitt'ten 4. Pozisyon etüdü çalıştırıyordum. Fakat bir türlü öğrenci Mi telindeki 4. parmak Mi sesini bulamıyor. Daha sonra Burhan Hüseyin'in Türkü Demeti kitabından Mi üzerine aktarılmış ağırlıklı olarak 4. pozisyonun işlendiği Bülbülüm Türküsinü verdiğimde büyük oranda sorun çözümlenmiş oldu”.

Keman öğretiminde öğrenciye kazandırılması gereken önemli bir davranış da müzikal çalma bilincidir. Müzikal çalma, ifade ve yorumu içerir. “Yorum, tüm çalgısal çalışmaların son hedefidir” (Büyükaksoy, 1997: 61). Her ne kadar iyi bir tekniğe sahip olursa da çalınan eserdeki müzikal unsurlar sergilenemiyorsa müziğin dinleyicide iz bırakması mümkün değildir. Çünkü müzik her şeyden önce ruha hitap etmelidir. *Çağdaş Türk keman müziği eserlerinde öğrencinin müzikal yönünü geliştirmek, içindeki müzikaliteyi kendi kültüründen çıkan ürünlerle ortaya çıkartmak daha kolay olmaktadır* (A1, A8, A9).

“Örneğin fortayı, piyanoyu, kreşendoyu bir türkü ile öğretmek öğrencinin bu müzikal kavramları anlamlandırmasını kolaylaştıracaktır”(A8).

“Öğrencinin kendi müziğini bilmesi ve yorumlayabilmesi çok önemlidir aynı zamanda öğrencinin zihinsel müzik bilgilerini geliştirdiği için romantik dönem eserlerini yorumlarken büyük bir kolaylık sağlar”(A6).

Çalgı eğitiminde “bellek kullanımı ve ezber oldukça önemli bir yere sahiptir. Müzik eğitiminde ezber, müziksel belleğe kayıt etme işlemidir” (Eren ve Ece, 2007: 3). Müzikal etki ve ayrıntıları akılda tutarak, bir müzik aleti üzerinde hepsini yeni baştan icra edebilme gücüne müzik belleği denir (Fenmen, 1991: 44). Bütün çalgılarda olduğu gibi keman eğitiminde de ezber çalma keman eğitimi sürecinin bir parçasıdır. Bir eser ya da etüt ezber çalma düzeyine gelmişse o eser hem teknik hem de müzikal olarak olgunlaşmış ve sunma aşamasına gelmiş demektir. Ezber çalma konusunda öğrencinin cesaretlendirilmesi için ilk çalışmaları keman öğretiminin ilk aşamalarından itibaren yaptırmak gerekir.

“Ezber çalışmalarına öğrencinin daha rahat hafızasında tutabileceği tekerlemeler, türkümsü, şarkımsı melodilerle başlamak öğrencinin kendine güvenini artıracaktır. Daha sonra büyük ölçekte eser ve etütleri ezberlerken zorluk çekmeyecektir” (A3). *“Öğrencilerin bir türküyü ezberlemesi klasik bir keman etüdünü ya da eserini ezberlemesinden daha kolaydır. Bu yüzden başlangıçta bu tür melodiler tercih edilmelidir”*(A5). *“Teknik becerilerinin psiko-motor davranışa dönüşme sürecinde ezber çalma alışkanlığı önemlidir. Çünkü öğrenci ezber çalarken sadece müziği ezberlemiş olmaz birçok teknik davranışı da ezberlemiş olur ve istem dışı yapar. Bunun için de en baştan itibaren öğrenci melodisi kolay olan halk türkülleri ile ezber çalmaya yönlendirilmelidir”*(A2).

Çalgı eğitiminin en önemli aşamalarından biri de dinleti aşamasıdır. İster sanatçı ister öğrenci olsun dinleti aşamasında psikolojik faktörler de ortaya çıkmaktadır. Kişiden kişiye değişmekle birlikte her düzeyde icracı için yoğun stres ve heyecan önceden kazanılmış birçok davranışın sahne üzerinde kaybedilmesine neden olur. Dinleyici karşısında çalma alışkanlığı çalgı eğitiminin ilk aşamalarından itibaren üzerinde durulması gereken bir konudur. *Öğrenciye dinleyici karşısında çalma alışkanlığı kazandırılırken öğrencinin kendini rahat hissedeceği eserler seçilmelidir. Bu aşamada GTM parçalarına da yer vermek amaca giden yolu kısaltmaktadır* (A6, A5, A10). *Her keman eğitimi gören öğrenci bir keman dağarcığı oluşturmalıdır. Bu repertuar içerisinde çağdaş Türk keman eserlerine yer vermek çağdaş Türk keman eğitiminin bir gereğidir* (A1, A10).

Öğretim elemanlarının görüşleri analiz edildiğinde tamamı, Türk müzik kültürüne dayalı olarak hazırlanan kaynakların keman eğitiminde kullanılmasının öğrencinin kemana adaptasyon sürecinde, teknik ve müzikal becerilerinin gelişmesinde ve çağın gereğine uygun olarak geleneksel kültürel değerlerden yola çıkarak yeni ürünler oluşturulması fikrinin aşılmasında önemli katkıları olduğunu vurgulamıştır.

Tablo 4. Türk müzik kültürüne dayalı olarak hazırlanmış metot, albüm gibi çalışmaların keman eğitimine katkıları nelerdir? Bu kaynaklar hangi amaçlara göre kullanılmaktadır? sorusuna verilen cevaplardan elde edilen nitel bulgular.

Temalar	Psikolojik Açıdan	Keman Eğitim-Öğretimi Açısından	Kültürel Açıdan
Alt Temalar	Adaptasyon Motivasyon Kendine Güven Beğenilme	Teknik ve müzikal becerilerin pekiştirilmesi Entonasyon Ezber Yorumlama Sunma	Ulusalçılık

SONUÇ VE ÖNERİLER

Türkiye’de Batı müziği tarzında keman eğitimi, İmparatorluk döneminden itibaren çoksesli müziğe olan yönelişin bir sonucu olarak açılan müzik eğitimi kurumlarında başlamıştır. Keman eğitimi alanında yapılan ilk çalışmalar 1826 yılında kurulan Muzika-i Humayun’da yaylı sazlar bölümü ve yaylı sazlar orkestrasının kurulması ile eğitim ve uygulama alanı bulmuştur.

Cumhuriyet’le birlikte “Ulusal Musiki Devrimi” çerçevesinde Devletçe benimsenen çoksesli müzik, eğitim ve sanat kurumları ile bilimsel, çağdaş bir yapıya kavuşturulmuştur. İmparatorluk ve Cumhuriyet dönemindeki keman eğitimi sürecini Ali Uçan, “öykünme öğelerle ilk öncü oluşum süreci, ulusal öğelerin kullanılması ile ilk köklü oluşum süreci” olarak ikiye ayırmıştır (Uçan, 2005: 147). Birinci süreç; kemanın sadece geleneksel çalım tarzının icrasının ve eğitiminin yapıldığı dönemde Batı müziği keman eğitimi doğal olarak öğrenciler dışında (öğreticileri de dahil) tüm materyallerinin dışı bağımlı olduğu bir dönemdir. İkinci süreçte ise ulusalcı amaçlarla yetişen keman ve müzik eğitimcilerinin çağdaş Türk keman eğitiminin ilkelerinin belirlendiği ve bu yönde materyaller geliştirildiği dönemdir.

Araştırmada elde edilen bulgulara göre yaklaşık yarım yüzyıldır artarak devam eden keman eğitimine yönelik metot, albüm gibi çalışmaların müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda kullanıldığı görülmektedir. Öğretim elemanları tarafından en çok tercih edilen kitaplar içerik olarak farklılıklarının yanı sıra birbirini tamamlayıcı özelliktedir. Örneğin, Ömer Can’ın kitapları klasik keman eğitimi ilkelerine göre evrensel keman literatürünün seçkin örneklerinden, Ali Uçan’ın kitapları Türk müzik kültürü ürünlerinin ağırlıklı olarak verildiği örneklerden, Burhan Hüseyin’in *Türkü Demeti* albümü piyano eşlikli Türkülerden, Ş. Çilden ve Y. Şendurur’un kitabı da klasik keman edebiyatının ve Türk müzik eğitimcilerinin piyano eşlikli keman eserlerinden oluşmuştur. Ayrıca Müzik Eğitimi Anabilim Dalları’nda en çok tercih edilen beş kitabın yazarlarının da müzik öğretmenliği eğitimi kökenli olması dikkat çekicidir.

Öğretim elemanları Türk müzik kültürü malzemelerinin klasik keman eğitimi ilkelerine paralel olarak kullanılmasının keman eğitimini güçlü kıldığını belirtmiştir. Özellikle başlangıç aşamasında çalgıya adaptasyon sürecinde psikolojik açıdan, teknik ve müzikal davranışların yerleşmesi açısından faydalı olduğunu vurgulamıştır.

Müzik eğitiminde ulusallık ve evrenselliğin bir bütün olarak algılandığı çağımızda, yüzyıllardır kullanılan evrensel keman eğitimi yöntem ve malzemelerinin yanı sıra ulusal kimliğimizin ürünleri olan müziklerimiz, keman eğitiminde vazgeçilmez olmalıdır. Bu amaç doğrultusunda eğitsel amaçlı eser ve metotlar artırılmalı, keman eğitimcileri bu doğrultuda özendirilmelidir.

Ülkemizde uygulanan çağdaş Türk keman eğitiminin öneminin kavranabilmesi için, Türk keman eğitiminin oluşum ve gelişim sürecine yönelik araştırmalar artırılmalıdır. Bu alanda yapılacak çalışmalar genel anlamda “*Türk müzik biliminin*”, özel anlamda ise “*Türk keman okulunun*” nasıl bir gelişim süreci geçirdiğini, bulunduğumuz yüzyılın düşünce tarzının “evrenselliğe giden yolun ulusallıktan geçtiği” gerçeğinin kavranması yolunda önemli bir adım olacaktır.

KAYNAKÇA

- Brott, P. E, & Myers, J. E. (2002). Development of professional school counselor identity a grounded theory. Merriam, S. B., & Associates. (Eds). *Qualitative Research in Practice Examples for Discussion and Analysis*(pp. 145-160), San Francisco: Jossey-Bass A Wiley Company.
- Büyükaksoy, F. (1997).*Keman Öğretiminde İlkeler ve Yöntemler*. Ankara.
- Can, Ö. (2009). *Keman Eğitimi VI Günlük Çalışmalar*. Ankara.
- Coolican, H. (1992). *Research methods and statistics in psychology*. London: Hodder& Stoughton.
- Çilden, Ş (2001). Yaylı Çalgıda Ses Temizliği. Erişim Tarihi: 10.09.2009. [http://www.fbe.gazi.edu.tr/dergi/main.php?lan=tr&option=00&sayi=14\(1\)-55.htm](http://www.fbe.gazi.edu.tr/dergi/main.php?lan=tr&option=00&sayi=14(1)-55.htm).
- Çilden, Ş (2006). Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sürecinde Çalgı Eğitiminin Nitelik Sorunlarının İrdelenmesi. Ulusal Müzik Semp. Bildirisi, 26-28 Nisan, Denizli, 542-548
- Ekiz, D. (2003). *Eğitimde Araştırma Yöntem ve Metodlarına Giriş*. Ankara: Anı Yayıncılık
- Eren ve Ece. (2007). Devlet Konservatuvarları Müzik Bölümü Yaylı Çalgılar Anasanatdalı Öğrencilerinin Enstrüman Çalmada Ezberi Kullanma Durumları. S.Ü Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı: 24, 167-185.
- Delikara, A. (2002). Ülkemizde Eğitim Fakülteleri GSEB Müzik Eğitimi ABD Keman Eğitimi'nde Yaygın Olarak Kullanılan Keman Metotlarının Keman Eğitimi Ders Programlarına Yönelik Olarak İncelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, A.İ.B.Ü Eğitim Fakültesi, Bolu.
- Fenmen, M. (1991). *Müzikçinin Elkitabı*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Gazimihal, M.R. (1955). *Türk Askeri Mızıkaları Tarihi*. İstanbul: Maarif Basımevi.
- Say, A. (2005). *Müzik Ansiklopedisi*. Cilt 1,2,3,4. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Say, A. (2003). *Müzik Tarihi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Saydam, R. (2003). İlköğretim Okulu I. ve II. Devre Müzik Eğitiminde Eğitimci Sorunu. <http://www.muzikegitimcileri.net/> Erişim Tarihi: 10.09.2009
- Şendurur, Y. (2001). Keman Eğitimi Dersine Etkili Hazırlanma Süreci. G.Ü.Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt 21, Sayı 2 (2001) 161-168.
- Uçan, A. (1980). *Çevreden Evrene Keman Eğitimi*. Ankara: Yeni Dağarcık Yayınları.
- Uçan, A. (2005). Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri İçin Keman Ders Kitabı, Cilt 3 Ankara: MEB Yayınları
- Tavşancıl, E. ve Aslan, E. (2001). *İçerik Analizi ve Uygulama Örnekleri*. İst. Epsilon Yay.
- Tebiş, C. (2002). Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlardaki Keman Öğretiminin Müzik Öğretmenlerinin Görüşlerine Dayalı Olarak Müzik Öğretmenliği Formasyonu Açısından Değerlendirilmesi. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Türer, A. (2006). Türkiye'de Öğretmen Yetiştirme ve Sorunları. <http://public.cumhuriyet.edu.tr/aturer/ogretmenyetistirme.html> Erişim Tarihi: 23. 09 2009.
- Wolcott, H. F. (1990). On seeking-and rejecting-validity in qualitative research. Eisner, E. W., & Peshkin, A. (Eds). *Qualitative Inquiry in Education The Continuing Debate* (pp.121-152). New York Teachers Collage Pres.
- Yıldırım,A, Şimşek,H.(2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*.Ankara: Seçkin Yayınları.